

2/2025 | Tiedote alkavasta tutkimuksesta

Hoitosuosituksen mukaiseen lääkkeen määräämiseen vaikuttavat tekijät – monimenetelmällinen tutkimus

T. Suomela, H. Tiitinen, A. Raudasoja, M. Rantsi, E. Verkerk, L. Kortelainen, E. Aarnio, I. Linnosmaa, V. Hyttinen-Huotari

Tutkimuksen tavoitteet ja toteutus

- GuideGap-hankkeen tavoitteena on tutkia lääkemääräyskäytäntöjen yhtenevyyttä Käypä hoito – ja Vältä viisaasti -suositukseen sekä tunnistaa tekijöitä, jotka ovat mahdollisia juurisyitä olemassa oleviin hoitosuosituksista poikkeamiin. Erityisesti tutkimuksessa tarkastellaan lääkkeen määräämisen ja hoidon jatkuvuuden yhteyttä.
- Tutkimuksen toteuttaa Itä-Suomen yliopiston (UEF) Sosiaali- ja terveystieteiden laitoksen tutkijat yhteistyössä Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen, Suomen Lääkäriliiton ja UEF:n Kansanterveystieteen ja kliinisen ravitsemustieteen yksikön sekä Farmasian laitoksen kanssa.
- Kansainvälistä yhteistyötä tehdään vähähyötyisten hoitojen de-implemентаatio - tutkimusverkostossa ja erityisesti Radboud University Medical Centre:n (Hollanti) kanssa.
- Hankkeelle on myönnetty Kelan tutkimusrahoitus vuosille 2024–2026.

Aineisto ja menetelmät

Tutkimus toteutetaan monimenetelmällisesti eli tutkimuksessa hyödynnetään sekä laadullisia että määrällisiä tutkimusmenetelmiä. Lääkkeen määräämisen yhtenevyyttä suositukseen nähden tarkastellaan koko väestön kattavan laajan rekisteriaineiston avulla. Mahdollisia selittäviä tekijöitä hoitosuosituksista poikkeamiselle selvitetään suomalaisille lääkäreille kohdistetun kyselytutkimuksen avulla, joka toteutetaan syksyllä 2025. Kyselytutkimuksen taustalle toteutetaan systemaattinen kirjallisuuskatsaus (PROSPERO-tunnus: CRD42024563017). Tutkimuksen laadullisessa osiossa

toteutetaan lääkäreiden yksilöhaastatteluja, joiden avulla tutkitaan mitkä ovat keskeisimpiä lääkäreiden tunnistamia juurisyitä hoitosuosituksista poikkeamiselle.

Tutkimustietoa lääkehoidon toteutumisesta tarvitaan tietoon pohjautuvan päätöksenteon tueksi

Lääkehoidon toteutuminen turvallisesti ja vaikuttavasti hoitosuositukseen pohjautuen on tärkeää yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Tällä tutkimushankkeella tuotetaan kansallista tietoa siitä, miten hyvin lääkkeen määrääminen vastaa suomalaisia hoitosuosituksia ja mitkä ovat mahdollisten poikkeamien taustalla olevia juurisyitä. Lisäksi tutkimuksella tuotetaan uutta ja kansainvälisestäkin vähän tutkittua tietoa siitä, miten hoidon jatkuvuus on yhteydessä hoitosuositusten mukaiseen lääkkeen määräämiseen.

Uutta tietoa tuottavat tutkimustulokset voivat edistää merkittäväällä tavalla tietoon pohjautuvaa päätöksentekoa. Ymmärrys hoitosuositusten mukaiseen lääkkeen määräämiseen vaikuttavista tekijöistä voi auttaa tunnistamaan ja poistamaan mahdollisia hoitosuositusten käyttöönoton esteitä ja toisaalta tunnistamaan käyttöönottoa edistäviä tekijöitä. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää jatkossa muun muassa Duodecimin hoitosuositustyössä ja hoitosuositusten implementoinnissa, sekä vähähyötyisten hoitojen karsimiseen liittyvässä viestinnässä ja tukimateriaaleissa, kuten Kelan lääkkeen määräämistä koskevissa lääkäripalautteissa. Tietoa mahdollisista hoitokäytäntöjen vaihteluista voidaan hyödyntää myös tiedolla johtamiseen soveltuvien mittareiden kehittämistyössä.

Lisätietoja

Virva Hyttinen-Huotari, hankkeen vastuullinen tutkija, Itä-Suomen yliopisto, Sosiaali- ja terveysjohtamisen laitos, virva.hyttinen-huotari@uef.fi

Tuuli Suomela, projektitutkija, Itä-Suomen yliopisto, Sosiaali- ja terveysjohtamisen laitos, tuuli.suomela@uef.fi

GuideGap-hankkeen verkkosivut: <https://uefconnect.uef.fi/guidegap-hoitosuositusten-mukaiset-laakemaarayskaytannot-ja-poikkeamia-selittavat-tekijat/>

Tiedote on tutkimusryhmän laatima. Vastuu sisällöstä ja jakelusta kuuluvat tutkimusryhmälle. RATTI-tutkimusverkosto ja julkaisualustan ylläpitäjä eivät vastaa yksittäisten tiedotteiden sisällöstä.